

מאמר ב' • תקון המדות

Mussar · Hebrew with Nikud and a Literal Translation

ON THIS PAGE

This page teaches us a profound lesson about the nature of nisyonos, especially how the yetzer hara operates. It explains that the yetzer hara's power lies in its speed and ability to create illusions, making us think a false path is a true one, just like with the Eigel. We learn that if we truly want to avoid error, we can, because the 'place of error' is only a nisayon, and our choice determines if we rise or fall.

Nikud and the literal translation are a learning aid prepared by the editor (AI-assisted, pending review), not the sefer's own vowelization.

וכן במעשה העגל, אשר חטא העם חטאה גדולה" (שמות ל"ב) - הזאת מאין בא להם באמת החטא הזה?

And similarly with the incident of the Calf, 'that the people sinned a great sin' (Shemos 32) - from where did this sin truly come to them?

הנה גם שם היה להם מקום לטעות כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: "וירא העם כי בוש משה" (שמות ל"ב),

Behold, even there they had room to err, as our Sages, of blessed memory, said: "And the people saw that Moshe delayed" (Shemos 32),

אל תקרי בושש אלא באו שש.

Do not read 'boshesh' (delayed), rather 'ba'u shesh' (six came).

בשעה שעלה משה למרום אמר להם לישראל לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא,

At the time Moshe ascended to the Heavens, he said to Yisrael, 'At the end of forty days, at the beginning of the sixth hour, I am coming.'

לסוף מ' יום בא שש וערבב את העולם וכו' אמר להם באו שש ולא השגיחו עליו,

At the end of forty days, the Satan came and confused the world, etc. He said to them, 'It is six o'clock,' but they did not pay attention to him.

מת, ולא השגיחו עליו, הראה להם דמות מטתו (שבת פ"ט),

He died, and they did not pay attention to him, he showed them the image of his bed (Shabbos 89a),

ואף כאשר הראה להם דמות מטתו, מי שרצה לטעות טעה, ומי שלא רצה לטעות לא טעה.

And even when He showed them the image of His 'bed' (His presence), whoever wanted to err, erred, and whoever did not want to err, did not err.

והענין כמו שכתב הרמב"ן ש"שקר אין לו רגלים",

And the matter is as the Ramban wrote, that "falsehood has no legs."

היינו, שאין לשקר שום בית אחיזה,

Meaning, that falsehood has no foothold whatsoever,

כמו הפאקוסים אשר מרמין בו את בני אדם ולוקחין על ידו את ממונם,

Like the 'fakusim' (swindlers) who deceive people with it and take their money through it,

במציאותו אין לו שום בית אחיזה וכל כחו הוא מהירות,

In its reality, it has no foothold whatsoever, and all its strength is speed,

שהאדם העושה הפאקוסים הוא ממהר כל כך בעשייתו עד אשר מרוב מהירותו לא יכול האדם לתפוס בעיניו את השקר הכרוך בדבר הזה.

That the person who does the 'fakuses' (tricks/deceptions) is so quick in his doing of them, until from the abundance of his swiftness, the person cannot grasp with his eyes the falsehood involved in this matter.

כן כל מעשה היצר אין לו שום בית אחיזה אלא שכל כחו הוא רק המהירות שממהר כל כך עבודתו עד אשר לא יכול השכל להכיר חלשותו,

So too, every act of the yetzer has no real hold, except that all its strength is only the speed with which it hurries its work so much, until the intellect cannot recognize its weakness,

והמין הזה היה מהמקומות הטעות של מעשה העגל כי ראו משה מת,

And this type was from the mistaken places of the act of the Calf, for they saw Moshe dead,

והראיה הזאת אין לה באמת שום בית אחיזה ולו הביטו על הדמות הזה בעין חדה לא היו טועים בה כלל,

And this proof truly has no foothold at all, and if they would look at this image with a sharp eye, they would not err in it at all,

רק מהירות מעשהו הטעה אותם,

Only the swiftness of his deed misled them,

והראיה ששבת לוי לא טעו.

And the proof is that Shevet Levi did not err.

הרי לנו שמי שלא רצה לטעות לא טעה.

Behold for us, that one who did not want to err, did not err.

מזה נבין שמי שטעה לא מפני שמקום הטעות גרם לו,

From this we will understand that one who erred, it was not because the place of the error caused it for him,

אֵלֶּא הוּא גָרַם שִׁיְהִיָּה הַמָּקוֹם לְמָקוֹם טָעוֹת.

Rather, he caused that the place should become a place of error,

וְכִיּוֹן שֶׁטָּעוּ בְּהַמְרָאָה טָעוּ גַם כֵּן בְּהַשָּׁשׁ שָׁעוֹת וְלוֹ הָיוּ מִכִּירִים אֶת הַדְמִיוֹן כִּי כּוֹזֵב הוּא עוֹד הָיוּ מְתַעֲלִים מִן הַנִּסְיוֹן,

And since they erred in the ascent, they erred also in the six hours, and if they would have recognized the imagination that it is false, they would have still elevated themselves from the nisayon.

וְעַכְשִׁיו שֶׁלֹּא הִכִּירוּ יָרְדוּ מִמַּדְרַגָּתָם,

And now, because they did not recognize, they descended from their madreiga,

כִּי זֶה מִשְׁפָּט הַמָּקוֹם טָעוֹת,

For this judgment of the place is a mistake,

נִסְיוֹן הוּא, מִי שֶׁמִּנְצָחוֹ מְרוֹיַח וּמִי שֶׁמִּנְצָחוֹ מִמֶּנּוּ מִפְסִיד.

It is a nisayon; one who overcomes it profits, and one who is overcome by it loses.

זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי חֲנִיָּא: וְלֹא עוֹד אֵלֶּא שֶׁנִּכְנַסְתִּי עִמָּכֶם לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין וְאִמְרָתִי לָכֶם וּבַחֲרַת בְּחַיִּים,

And this is what Rabbi Chaniya said: 'And not only that, but I entered with you beyond the letter of the law and I said to you, "And you shall choose life,"

כִּי עַל פִּי דִין הָיָה דִּי הִתְפָּרַח בְּמַהוּת הַתּוֹרָה,

For according to the letter of the law, the recognition of the essence of Torah would have been enough,

כִּי הִיא חַיִּים וְהַעֲדָרָה הִיא הַמָּוֶת,

for it is life, and its absence is death,

כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

As we explained.

זֶה לְבַד הָיָה דִּי שֶׁהִמְבַּקֵּשׁ יָשִׁים לֵב לְבַקֵּשׁ אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה,

This alone would be enough, that the seeker pay attention to seek the path of Torah,

אֵלֶּא לְפִי שֶׁיָּדַע הַבּוֹרָא כִּי יֵשׁ מָקוֹם לְטָעוֹת,

Rather, because the Creator knew that there is room to err,

וְגַם הִתְפָּרַח לֹא יָכוֹל לְהוֹעִיל אוֹתוֹ,

And also, the recognition cannot help him,

לכן נכנסתי עמכם לפני משורת הדין וגליתי לכם גם את זה ואמרתי לכם ובחרת בחיים.

Therefore, I entered with you beyond the letter of the law and revealed to you even this, and I said to you, "And you shall choose life,"

שגם אם תבקש רק קיום התורה,

that even if you will seek only the fulfillment of the Torah,

בקיום גופא תוכל לטעות וצריך אתה לבחור גם שם,

In the very existence itself you can err, and you need to choose even there,

כמאמר חז"ל: זכה – נעשה לו סם חיים,

As Chazal said: If he merits it, it becomes for him a life-giving elixir,

לא זכה נעשה לו סם המוות (יומא ע"ב).

If he was not meritorious, it becomes for him a deadly poison (Yoma 72a).

ועוד אמרו "הלא כה דברי כאש נאם ה' " (ירמיהו כ"ג כ"ט),

And further they said, "Behold, so are My words like fire, says Hashem" (Yirmiyahu 23:29),

זכה מאיר לו לא זכה שורפתו ביקודה,

If he merits, it illuminates for him; if he does not merit, it burns him with its fire.

ועוד אמרו "אני חכמה שכנתי ערמה" (משלי ח' י"ב),

And further they said, "I, Chochmah, dwell with cleverness" (Mishlei 8:12),

זכה נעשה ערום בכל, לא זכה נעשה ערום מכל.

If he merits, he becomes clever in everything; if he does not merit, he becomes stripped of everything.

וכיון שכן הוא, צריך אתה לבחור בחור,

And since this is so, you must choose a choice,

באור בתוך החיים עצמו,

an elucidation within life itself,

כי יש מות בצורת חיים ויכול בחמות הזה לפל מטה מטה,

For there is death in the form of life, and one can, with this 'heat,' fall lower and lower,

ובעת הבחירה סבר כי חיים הוא,

And at the time of the choice, he thought that it was life,

על כן אמרתי ובחרת בחיים,

Therefore I said, 'And you shall choose life,' (Devarim 30:19)

Within life.

והיו דאמרי אינשי, כי מלך אחד שלח שר שלו למקום אסיפת שרים של מדינות שונות וקודם נסיעתו צוה לו שלא יכנס עם שר פלוני לתקוע עמו כף על שום דבר מן הדברים ושנה ושלש הדבה,

And this is what people say: A certain king sent his minister to a gathering place of ministers from various countries, and before his departure, he commanded him not to enter into an agreement with a certain minister, not to shake hands with him on any matter whatsoever, and he repeated and reiterated the matter,

עד כי חרה לשר מאד ואמר למלך הרי לא יועיל לי בפעם אחת שתשוב אתה לשנה ולשלש אלי.

Until it angered the minister greatly, and he said to the king, 'Will it not benefit me even once that you return to me for a year or for three?'

אמר לו המלך אף על פי כן אני אומר לך פעם רביעית שלא תתן לו יד בדרך אסמכתא על שום ענין בעולם.

The king said to him, 'Nevertheless, I tell you a fourth time that you should not give him a hand by way of an asmachta (a non-binding assurance) concerning any matter in the world.'

וכה נפרד ממנו.

And thus he separated from him.

בבאו שמה, כעבור ימים אחדים,

When he came there, after a few days,

בא אליו שר אחד והציע לו לתקוע עמו יד בדבר מה,

One minister came to him and proposed to join hands with him in some matter,

ונזכר השר צווי המלך ולא רצה ואמר לו פעם שנית אף על פי כן אני אומר לך שיש לך גבנונית ואני תוקע יד לתת עשרה מיליון אם לא אראה לפני כל אמתת דברי.

And the minister remembered the king's command, but he did not want to, and he said to him a second time, 'Nevertheless, I tell you that you have a hunchback, and I pledge my hand to give ten million if I do not see before me the full truth of my words.'

כשמעו השר כי הוא מבטיח לתת עשרה מיליון על מה שהוא יודע כי הוא שוא ושקר סבר בדעתו כי על ענין כזה לא עלה מעולם על דעת המלך לצוות שלא יתקע עמו יד,

When the minister heard that he was promising to give ten million for something he knew was vanity and falsehood, he thought to himself that regarding such a matter, it never entered the king's mind to command that one should not shake hands with him,

זען כי הוא רווח ברור,

Because it is a clear gain,

והסכים בדעתו כי לא על זה צוה המלך.

And he agreed in his mind that it was not for this that the King commanded,

ותקע עמו יד, ואחר כך הפשיט את עצמו ערום והראה לפני כל כי אין לו גבנונית ולקח המעות.

And he shook hands with him, and afterwards he stripped himself naked and showed before all that he had no hump, and he took the money.

כאשר בא בחזרה אל המלך ספר לו כל הדברים האלה.

When he came back to the king, he told him all these things.

הוי!

Woe!

אמר לו המלך, שוטה שבעולם,

The king said to him, 'Fool of the world,'

הלא אמרתי לך כמה וכמה פעמים שלא תתקע עמו יד בשום אפן שבעולם,

Did I not tell you many, many times not to shake hands with him in any way in the world,

גם על זה צויתי לך.

Also concerning this, I was commanded to you.

הלא תדע כי הוא תקע עמי יד בעשרים מיליון,

Do you not know that he struck hands with me for twenty million,

שתציג שמי ערום לפני כל הבריות וברוחך הפסדתני כפלים.

that you should display My Name naked before all creatures, and with your profit, you caused Me double loss.

כה ממש יקרה עם האדם, שהתורה צוה לו כמה וכמה פעמים לבחר בחיים בתוך החיים,

So too, it will literally happen with a person, that the Torah commanded him many, many times to choose life within life,

והוא טועה ברנח מועט להפסיד כפלי כפלים,

And he errs for a small profit to lose double and redoubled,

בעת נדמה לפניו מות בצורת חיים,

At the time when death appears before him in the form of life,

הוא בוחר אותה מפני החיים ולסוף יפול על ידה מטה מטה.

He chooses it for the sake of life, and in the end, he will fall by its hand, lower and lower.

לכן צריך האדם לבחור הרבה בתוך החיים גופא ולנפות כל דבר בשבע נפות.

Therefore, a person needs to choose much within life itself, and to sift every matter with seven sieves.

פרק ג.

Chapter 3.

בן אדם בית ישראל יושבים על אדמתם ויטמאו אותם בדרךם ובצעלילותם.

Son of man, the house of Yisrael dwelling upon their land, and they defiled it with their way and with their deeds,

כטמאת הנדה היתה דרךם לפני.

Their path before Me was like the defilement of a niddah.

(יחזקאל ל"ו).

(Yechezkel 36).

וצריכים אנו להבין – מה זה כטמאת הנדה, שאמר הנביא?

And we need to understand: what is this 'like the impurity of a niddah' that the Navi said?

בנוהג שבעולם, אין אדם עושה שום דבר בלי שמגיע לו רווח מזה.

In the way of the world, a person does nothing without profit coming to him from it,

ולא יתן מה שיש לו בלי שידע שהתמורה עודפת עליו ואדרבה,

And he will not give what he has without knowing that the return is greater than it; on the contrary,

שמבקש בכל עסקיו שיהא הרוח בברור,

who seeks in all his dealings that the profit should be clear,

וכל שכן שלא עשה שום דבר על צד ההפסד,

And all the more so that he did not do anything at all on the side of loss,

כי לשוטה יחשב אם יעמל לריק ויגיע להפסד.

For he will be considered a fool if he toils for naught and labors for loss.

אמנם, בשלמות האדם לו יהא הנזירות השם כמו סם,

Indeed, for the perfection of man, may the separation for Hashem be like a medicine,

על האדם וכל אזהרותיו הולכים על צד ההפסד של האדם,

Regarding man, all his warnings go on the side of man's loss,

כי התורה לוקחת מן האדם ואיננה נותנת לו שום תמורה בעולם הזה וכל דרכיה המה נגד השכל ונגד הרצון,

For the Torah takes from a person and does not give him any compensation in this world, and all its ways are against the intellect and against the will,

ולו יצויר שבא כן הדבר הזה לפנינו היינו גם כן מכרחים לעשות רצונו,

And if it were to be imagined that this matter came before us in such a way, we would also be compelled to do His will,

כמה שכתוב:

As it is written:

היו כעבדים המשמשים את ה' שלא על מנת לקבל פרס

Be like servants who serve the Master not in order to receive a reward.

אבל באמת לא כן, כי התורה והשלמות נבנו על דרכי נעם,

But in truth, it is not so, for the Torah and perfection were built upon paths of pleasantness,

ואפילו כופרא (עץ כמין חרותא) בשביל לולב וחדלון (כמין קלפה עשויין עליו) במקום הדס,

And even a kufra (a tree like a carob) for a lulav, and a chiledon (like a peel made on it) in place of a hadas,

פסול חז"ל, משום דבעינן דרכיה דרכי נעם וליכא (ומפרש רש"י:

Chazal disqualified it, because we need 'its ways are ways of pleasantness' and it is not so (and Rashi explains:

דרכי נעם והאי מברז בריז את הידים פקוצים שראשו עליו עשויין הדין כמחט) (סוכה ל"ב).

Its ways are ways of pleasantness, but this one, it cuts and pricks the hands like thorns whose head is upon it, made like a needle (Sukkah 32b).

ולו יהא שכל העולם לא ימצאו לקיים מצות ד' מינים בהדר אחר או לולב אחר,

And even if it were that the whole world would not find to fulfill the mitzvah of the Four Species with another hadar (citron) or another lulav,

בטלה המצוה, והכופרא והירדוף פסולים.

The mitzvah is nullified, and the caper and oleander are invalid.

ואין זה מדת חסידות.

And this is not the measure of Chassidus.

כי הרי מצות עשה היא.

For behold, it is a positive mitzvah.

הרי לנו שההגדרה האמתית במצוות התורה הוא הכלל של דרכי נעם.

Behold for us, that the true definition in the mitzvah of the Torah is the principle of 'its ways are ways of pleasantness'.

ואחר שאין כופרא והירדוף נעם לפי שיכולים להזיק בקוציהם ומחטיהם אינם בכלל צווי התורה.

And since the henna plant and the oleander are not pleasant, because they are able to harm with their thorns and their needles, they are not included in the Torah's commandment.

ולו יצויר שהתורה צותה בפירוש על הכופרא והירדוף,

And were it to be imagined that the Torah commanded explicitly concerning apostasy and persecution,

אז ודאי היינו עושין כל,

Then certainly we would do everything,

אבל עכשיו שלא כתיב בה איזה לולבים וענפי עץ עבת דנו חז"ל,

But now, since it is not written in it which lulavim and branches of a thick tree, Chazal deliberated,

כי אין זו מה שרוצה התורה,

For this is not what the Torah wants,

מפני מה?

Because of what?

מפני שדרכיה דרכי נעם (משלי ג').

Because "Her ways are ways of pleasantness" (Mishlei 3).

נמצא שהיה מקבל לחז"ל מהפסוק הזה ליסוד לפסל כל מה שיצא מן הכלל הזה,

It turns out that it was accepted by our Sages of blessed memory from this verse as a foundation to disqualify anything that deviated from this rule,

וכל מה שיש לנו מן התורה והשלמות אין זה מס עלינו ודבר לא נעים,

And all that we have from the Torah and perfection, this is not a tax upon us and an unpleasant thing,

אלא אדרבה, בכל פנות החיים אנו מוצאים את האדם אשר התורה תנחה אותו בכל עניניו,

Rather, on the contrary, in all corners of life we find the person whom the Torah guides in all his matters,

ומצד עצמו אין לו שום נגיעה,

And from its own side, it has no involvement whatsoever,

איה יבוא אליו כל תביעות החיים,

How will all the demands of life come to him,

כי הוא מצליח מכל הצדדים,

for he is successful from all sides,

והאדם הנמשך בבחירתו את דרך החיים,

And the person who is drawn by his choice to the path of life,

לפי נטיותיו, לא די שיהיה דיוח ברור,

According to his inclinations, it is not enough that there be a clear report,

אלא גם יפסיד מה שיש לו,

rather, he will also lose what he already has,

כמו שמצינו במקצוע הכבוד,

Just as we find regarding the trait of honor,

אשר הוא ציר של כל המדות הרעות,

which is the axis of all the bad character traits,

אמרו חז"ל: "כל המחזר על הגדולה,

Chazal said: 'Whoever pursues greatness,

גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה,

Greatness flees from him, and anyone who flees from greatness,

גדולה מחזרת אחריו" (עירובין י"ג).

It is great, it pursues him" (Eruvin 13a).

מה שמצד השלמות לברח מן הכבוד,

that which is from the side of perfection to flee from honor,

אין זה מס על האדם ועל צוארו,

This is not a tax upon a person, nor a yoke upon his neck,

או מדת חסידות, אשר לו יציר שאלו לא חיבה התורה,

Or the attribute of Chassidus, which, were it to be imagined that if the Torah had not obligated it,

היינו חיים את חיינו בלא זה גם כן,

We would have lived our lives without this as well,

ועל ידי התורה תכבד עלינו לכוין דרך החיים,

And through the Torah, it will be weighty upon us to establish the path of life,

On the contrary!

הַתּוֹרָה גִּלְתָּה לָנוּ הַמְצִיאוֹת שֶׁל הַחַיִּים,

The Torah revealed to us the reality of life,

אֲשֶׁר אִם יִרְצֶה הָאָדָם לְהַזִּיד לְבוֹ לְרֹדֵף אַחֵר הַגְּדוּלָּה בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת מְרֻבָּה מְאֹד,

that even if a person would want to make his heart wicked to pursue greatness with very much effort,

הִיא הַנּוֹתֶנֶת שִׁיבְרַח מִמֶּנּוּ כְּבוֹדוֹ,

This is what causes his honor to flee from him,

כִּי זֶה טָבַע הַדָּבָר – שֶׁהַרֹדֵף אֶת הַגְּדוּלָּה הוּא מְרֹדֵף אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ עוֹד יוֹתֵר וְהַהֲשָׁתַדְּלוֹת לְהִיּוֹת מְכַבֵּד בְּזִיוֹן הוּא,

For this is the nature of the matter: that one who pursues greatness, it flees from him even more, and the effort to be honored is a disgrace.

וְכָל מָה שִׁישְׁתַּדֵּל יוֹתֵר יִגִּיעַ אֵלָיו הַבְּזִיוֹן יוֹתֵר,

And the more he will strive, the more disgrace will come to him,

וּמִצַּד הַהֶכְרַח אֵין לָאָדָם דֶּרֶךְ אַחֶרֶת כִּי אִם לְכָרֶח לְגַמְרִי,

And from the side of necessity, a person has no other way but to completely flee,

וְרַק אָז תָּבוֹא אֵלָיו מִמֶּילָא,

And only then will it come to him on its own,

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כְּבוֹד חֲכָמִים יִנָּחֵל" (מִשְׁלֵי ג' ל"ה).

As it is written: "Honor the wise shall inherit" (Mishlei 3:35).

כָּא לָהֶם בְּגֵדֵר נִחָלָה, שֶׁאֵין הָאָדָם רוֹדֵף אַחֲרָיו וְיָבוֹא אֵלָיו מִמֶּילָא וּלְשׁוּטָה יִחַשֵּׁב מִי שִׁירְצָה לְקָרֵב מִיתַת אָבִיו כְּדִי לְנַחֵלוֹ.

It comes to them in the category of an inheritance, which a person does not pursue, and it will come to him on its own, and he will be considered a fool, one who would want to hasten his father's death in order to inherit from him.

אֵלָא הוּא מְסִיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ וְהַנָּחָלָה בָּא מִמֶּילָא.

Rather, he diverts his mind from it, and the inheritance comes on its own.

כֵּן הָאָדָם, אִם יִשְׁתַּדֵּל לְרֹדֵף אַחֵר הַגְּדוּלָּה יִגְרָשָׁנָה מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וּלְשׁוּטָה גָּדוֹל יִחַשֵּׁב.

So too a person, if he will strive to pursue greatness, it will distance itself from him even more, and he will be considered a great fool.

וְנִמְצָא שֶׁאִזְכָּר גָּדוֹל הָאִירַת לָנוּ הַתּוֹרָה בְּהַחֲלָטָתָהּ,

And it turns out that a great light the Torah illuminated for us with its decision,

שֶׁאֵין דֶּרֶךְ אַחֶרֶת כִּי אִם לִבְרוֹחַ מִן הַגְּדוּלָּה,

that there is no other way except to flee from greatness,

וְהִכְרַחֵי הוּא, וְאִם נִסְתַּכֵּל עוֹד בְּדִבְרֵי הָזֶה,

And it is essential, and if we look further into this matter,

נִמְצָא שֶׁלֹּא לְבַד שְׁעָצָם הִרְדִּיפָה בְּיוֹן הוּא,

It turns out that not only is the very act of pursuing a disgrace,

אֲלָא אִם יִקַּח דֶּרֶךְ הִרְדִּיפָה,

Rather, if he takes the path of pursuit,

יְהִי מִכְרַח לְשָׁנוֹת אֶת עֲצָמוֹ לְכַמָּה גִּוְנִין וְלֹא יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל הָאֱמֶת כִּי יֵאָרֶע לְפַעֲמִים כִּי מוֹטֵב לוֹ אִם יִסְכֵּים עִם פְּלוֹנִי,

He will be forced to change himself into several colors and will not be able to stand on the truth, for it will sometimes happen that it is better for him if he agrees with so-and-so,

יְסוּבֵב כָּל הָרָאיוֹת עַל דֶּרֶךְ שֶׁל פְּלוֹנִי,

He will turn all the proofs to the way of so-and-so,

וְכִי יֵאָרֶע כִּי יְהִי מוֹטֵב לוֹ אִם יִסְכֵּים כְּנֶגְדּוֹ,

And should it happen that it would be better for him if he agrees against it,

סָבַב עִם כָּל שֶׁכָּלוּ נֶגְדּוֹ, עַד שֶׁכָּל שֶׁכָּלוּ וְהִסְכַּמְתּוּ הוּא כְּמוֹץ לִפְנֵי הָרוּחַ,

He turned with all his intellect against it, until all his intellect and his agreement was like chaff before the wind,

וְלִכְלֵל צֵד שֶׁהָרוּחַ מְנַשֵּׁב שָׁמָּה הוּא נוֹטֶה,

And to every side that the wind blows, there he inclines,

וְהוּא בְּעֲצָמוֹ הוּא נֶעוֹר וְרִיק מְכַל,

And he himself is stripped and empty of everything,

וְאֵין לוֹ אֲלָא נִמְיָה לְהִיּוֹת מְכַבֵּד וְגַם הַגְּדוּלָּה בּוֹרַח מִמֶּנּוּ,

And he has nothing but a slumber to be honored, and also greatness flees from him,

כִּי סְהָדֵי שֶׁקְרָא אֶאֱגִיְהוּ זִילִי (סנהדרין כ"ט),

For false witnesses are cheap regarding their payment (Sanhedrin 29a).

מִי שֶׁמְחַנֵּיף לוֹ יוֹדֵעַ הוּא לְבוֹ הַנִּפְתָּה וְאֵינוֹ מִתְחַשֵּׁב עִם הַסְכַּמְתּוֹ כָּלֵל,

One who flatters him, he knows his own enticed heart, and he does not consider his agreement at all,

אֵלָא צָרִיךְ הוּא לַעֲסֹק בּוֹ, וְאַחֵר שְׂיַפְעֵל לוֹ פְּעֻלָּתוֹ,

Rather, he needs to engage in it, and after it performs its action for him,

הוּא מִתְלוֹצֵץ מִמֶּנּוּ, וְכַמְשָׁחַק יִחְשַׁב לוֹ.

He mocks him, and it is considered to him like a game.

וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁהָאָדָם הָרוֹדֵף, הוּא מִגֶּרֶשׁ מִכָּל מִבְחָר הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי אֵינוֹ בָּר הָכִי לָכֵה.

And all the more so, the person who pursues [worldly desires], he is banished from all the choicest perfection, for he is not fit for that.

כִּי תָמִיד יִבִּין אֶת הַחֲסָרוֹן מֵהַ שְׂחִבִּירָיו וּמִכִּירָיו יִבִּינוּ זֶה.

For he will always understand the deficiency that his friends and acquaintances will understand this.

וְאִם יִמָּצֵא מִן הַחֲסָרוֹנוֹת אֲשֶׁר לֹא יִבִּינוּ וְאֵין רוּחַ הָעוֹלָם מְסַכִּים עִם זֶה,

And if he finds among the deficiencies those which they will not understand, and the spirit of the world does not agree with this,

לֹא יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל לְתַקֵּן אֶת הַחֲסָרוֹן הַזֶּה.

It will not enter his mind to try to fix this deficiency,

וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁהַחֲסָרוֹנוֹת מֵהַ שְׂדוּרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים הֵבִינוּ זֶה לְחֲסָרוֹנוֹת זֶה לֹא יִתְפַּס מִתֵּן לְגִמְרִי,

And all the more so that the deficiencies, what the early generations understood as deficiencies, this will not completely seize their death,

כִּי הוּא צָרִיךְ לְצֵאת בְּמוּטָב שְׂיִקְרָא שׁוֹטֵה וְאֵל יְהִי רָשָׁע בְּפָנֵי הַמָּקוֹם (עֲדִיּוֹת פ"ה),

For he needs to go out with 'it is better that he be called a fool and not be wicked before the Omnipresent' (Eduyos 5:6).

וְהוּא אֶסְטֵטִיס גָּדוֹל בְּכַבּוֹדוֹ וּמִפְּחָד לְתַקֵּעַ הוּטְמוֹ בְּדִבְרֵי מָה וְעוֹבֵד אֶת הָעוֹלָם וְאֲנָשָׁיו,

And he is very delicate regarding his honor, and he is afraid to stick his nose into something, and he serves the world and its people,

וְהוּא גָדוֹלוֹת לֹא יִשְׁיג, וְנִשְׁאָר אָדָם בְּתִמוּנָה פְּשׁוּטָה וְהַמוֹנִי אֲשֶׁר מֵהַ שֵׁישׁ לוֹ אֵינוֹ רוֹצֶה,

And he will not attain great things, and a person remains in a simple and common state, where what he has he does not want,

וּמֵהַ שְׂרוּצָה אֵין לוֹ.

And what he wants, he does not have.

WHAT TO TAKE FROM IT

We must always remember that the yetzer hara's tricks are based on speed and illusion, not truth. When faced with a nisayon, take a moment to slow down and look closely, because a clear, sharp eye will reveal the falsehood. Always choose life, even within what seems like life, by carefully sifting through every choice to ensure it truly aligns with Hashem's will, not just a fleeting gain.

